Cristina COJOCARI

SEMIOTICA ŞI PRAGMATICA SALUTULUI

Comunicarea umană se realizează nu numai prin limbă, informaţia poate fi produsă, transmisă şi receptată altfel decât cu ajutorul cuvintelor. Actele de comunicare umană sunt extrem de variate şi interpretarea lor ţine de multe ori de domeniul semioticii şi al pragmaticii, care au scopul să explice semnele şi felul în care acestea codifică informaţia, condiţiile receptării ei, particularităţile schimbului de informaţii.

Modul în care oamenii se salută atunci când se întâlnesc sau când se despart spune mult despre relaţia dintre ei, ca şi despre tipul de societate în care trăiesc.

Salutul reprezintă *o formă de comunicare* prin care se conturează un anumit comportament al emiţătorului şi receptorului. Adeseori el este foarte banal, mai ales în cazul persoanelor care nu se cunosc sau nu se ştiu prea bine.

Salutul îndeplineşte mai multe *funcţii sociale* ale limbii, cum ar fi:

• **comunicativă** – formule consacrate, formale, neutre, precum *Bună dimineaţa!, Bună seara*!, decodificate: „Îţi doresc ca ziua, seara să fie bună", stabilesc şi constituie codul comun al celor ce se salută;

• **fatică** – de contact, se realizează atât în limbajul verbal, cât şi în cel nonverbal, paraverbal (prin mimică, gesturi, intonaţie);

• **conativă** – de implicare, de atragere. Predomină în formulele de salut / adresare utilizate de crainicii de la radio, TV, mai ales în emisiunile interactive.

Se pot stabili *două tipuri principale de salut*:

– **convenţional,** adică formal, neutru, de exemplu, salutul oficial, tradiţional, în comunicarea scrisă: corespondenţa diplomatică, de afaceri, având în majoritatea cazu-

BDD-A20627 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.88 (2026-09-13 01:39:38 UTC)

rilor funcţii comunicative (de ex., *Bună ziua!, Sărut mâna!, Bun întâlnişul!, O seară bună!* etc.);

– **nonconvenţional,** adică nonformal, utilizat cu scopul de a capta atenţia, de a impresiona; tendinţa utilizării acestui tip de salut este *persuasivă*, uneori *ironică*, îndeplinind funcţia conativă, de ex., *Ciao!*, *Hi!, Hai, noroc!, Pa!* etc.

În limba vorbită şi, cu deosebire, în cea populară, dialogurile sunt iniţiate nu numai prin formule de salut, ci şi prin anumite expresii interogative: *Încotro?, Ce vânt te aduce?, Ce (mai) faci?, La apă?, Cum viaţa*? (ultimul calchiat din limba rusă), folosite în uz, alături de altele consacrate, tradiţionale: *Bun găsit!, Bun întâlnişul!, Bună calea!, Bună să-ţi fie inima, cum ţi-i căutătura!, Ne pare bine / bucurăm că v-am văzut!* etc. Acestea au funcţia fatică, de verificare, de menţinere a codului şi a particularităţilor tematice concrete de comunicare, uneori urcând pe o nouă treaptă semiotică, mai apropiată de situaţia concretă.

Prin salut se constată existenţa unor relaţii şi a unor anumite posibilităţi de comunicare. Vom observa aceasta în exemplele extrase din reviste:

• „Ce mai faceţi, domnilor ţărani?", rubrică îngrijită de Viorel Mihail; alături găsim parafrazarea: „Ce mai faceţi, fetelor?";

• „Salut, dragă Samariteanca!", „Salutări tuturor ce muncesc la această revistă!"; o altă rubrică e denumită: „Hello! N-ar strica să-mi fac prieteni!" (revista „Săptămâna").

Particularităţile specifice ale salutului crainicilor de la radio, care este atractiv atât prin formă, cât şi prin conţinutul paraverbal, evidenţiază funcţia fatică a comunicării, în special la emisiunile interactive (de exemplu, „Ora preferată", „Dimineaţa pe Plai", „3Intro", „Unu din o mie", „O melodie preferată" de la posturile de radio, respectiv, *Radio Plai, Radio Noroc*): *Salutare, plaiule! Ce face ţara?; Radio Plai, pe-o undă de rai, bună dimineaţa!; Zdubii cântă, plaiul ascultă, iar Diana Rotaru vă salută!; Vă transmit salutări de la poarta Norocului!; Salut, norocoşilor!; Gata cu somnul! Dacă nu v-aţi trezit, vă trezim noi. Sergiu şi Lola vor da startul unei dimineţi pe Plai. Pe loc treji!; La revedere!; Cele bune!; Pa, pa!; Hai, deschide repede uşa că a revenit Andruşa!; Hai, deschide! Norocul e la uşă!*

Cel mai impresionant, de multe ori şocant, este *salutul tinerilor / studenţilor*. Este evidentă prezenţa jargoanelor, anglicismelor, a unor cuvinte preluate din limba rusă sau calchiate: *Servus!, Vale!, Salut!, Bună!, Noroc!, Ciao!, Pa!, Hello, darling!, Hi, puiuţ!, Privet!, Privetic, zaicic!, Bingo!, E brio!, E ok!, Hai, paca!, Hai, davai!, Hai o mână caldă!, Hasta la vista baby!, Bye, bye!*

Prin simpla accesare a câtorva site-uri în internet, se pot întâlni formule de salut inedite, care diferenţiază comunicarea prin intermediul Internetului (poşta electronică, skype, messenger), al telefonului mobil (SMS) de stilul comunicării orale, obişnuite. Avem în vedere tendinţele, rolul stilistic pe care-l au aceste forme de salut. Iată câteva caracteristici: prezenţa prescurtărilor: *NB* pentru

BDD-A20627 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.88 (2026-09-13 01:39:38 UTC)

Neliniște. 1998. Tempera pe pânză, tehnică mixtă

„noapte bună”, *BD* („buna dimineața”), *Sal* („salut”, „salutare”); forme / canale noi (SMS, bloguri); salutul – semn iconic (smile-uri).

Menționăm că formulele de salut sunt selectate după reguli sociolingvistice, care dictează folosirea termenilor consideraţi adecvaţi atât pentru statutul interlocutorului, cât și pentru situația concretă de comunicare. Salutul, ca formă de comunicare, redă specificul situației, dar și specificul culturii, al aptitudinilor obișnuite, stereotipe, care sunt greu de decodificat pentru un interlocutor neavizat.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. George Caragață, *Formulele de salutare în limba română,* BPH, IV, 1939.

2. *Corpus de limba română vorbită actuală*, coord. Luminița Hoarță Cărăușu, Iași, Editura Tehnică și Didactică CERMI, 2005.

3. Marica Pietreanu, *Salutul în limba română*, Studiu sociolingvistic, București, 1984.

Conducător șt. dr. hab.
conf. univ. Irina CONDREA

BDD-A20627 © 2008 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.88 (2026-09-13 01:39:38 UTC)